

نامه به سردبیر

نقش گردشگری سلامت در رونق بخشی به اقتصاد سلامت ایران

محمد رضا شیخی چمان^{*1}

¹دانشجوی دوره دکتری تخصصی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، مرکز تحقیقات علوم مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله چکیده

وصول مقاله: ۹۸/۱۲/۱۸
اصلاح نهایی: ۹۹/۰۳/۱۷
پذیرش نهایی: ۹۹/۰۳/۲۵
انتشار آنلاین: ۹۹/۰۶/۱۵

پدیده گردشگری همواره حائز اهمیت بوده و بر اساس پیش‌بینی‌های انجام گرفته به سودآورترین صنعت جهان مبدل خواهد شد و در این بین حوزه گردشگری سلامت از اهمیت بالایی برخوردار است. گردشگری سلامت عبارت است از سفر افراد به کشورهای دیگر به منظور دریافت خدمات سلامت که اغلب با گذراندن اوقات فراغت همراه می‌شود و دلیل انجام این کار فهرست‌های انتظار طولانی در کشورهای توسعه یافته و هزینه پایین دریافت خدمات مراقبت سلامت در کشورهای در حال توسعه می‌باشد. [۱] در قرن هجدهم تا بیستم، بیماران ثروتمند از کشورهای در حال توسعه به مراکز درمانی کشورهای توسعه یافته سفر می‌کردند، اما این روند در اواخر قرن بیستم شروع به معکوس شدن کرد و کشورهای در حال توسعه شروع به رقابت شدیدی به منظور جذب گردشگر سلامت کرده‌اند، به طوری که گردش مالی این صنعت در جهان نزدیک به ۵۵ میلیارد دلار هست که این مقدار سالانه ۲۰ درصد افزایش پیدا می‌کند [۲] و سهم سالانه کشور ایران بین ۴۰۰ تا ۵۰۰ میلیون دلار برآورد شده است. [۳] در برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه ایران نیز در زمینه بهداشت و درمان، حضور فعال در بازارهای جهانی با اهداف اشتغال‌زایی، رشد کیفی در بخش سلامت کشور، نزدیک شدن به استانداردهای جهانی، کسب درآمد و ارزآوری، حمایت از رشد اقتصادی در کشور و تبدیل شدن به قطب گردشگری سلامت منطقه در نظر گرفته شده است. با توجه به اینکه اقتصاد کشور ایران عمدتاً متکی به نفت است، لزوم توجه به گردشگری سلامت دوچندان می‌گردد و از طرفی نیز کشور ایران با دارا بودن آب‌وهوای مطبوع، جاذبه‌های گردشگری فراوان، مراکز درمانی مدرن و به همراه نیروی انسانی متخصص دارای شهرت جهانی، محیط مناسب برای کشورهای مسلمان، تقاضای بالای بیماران کشورهای منطقه برای جراحی‌های زیبایی، برتری در زمینه سلول‌های بنیادی، ترمیم ضایعات نخاعی و درمان ناباروری، از پتانسیل نسبتاً مناسبی در این زمینه برخوردار است. [۴]

در مجموع می‌توان گفت که با توجه به محدود بودن بودجه نظام سلامت، سهم پایین بخش بهداشت و درمان از تولید ناخالص داخلی، افزایش هزینه‌های نظام سلامت، بدهی صندوق‌های بیمه‌ای و فشار روزافزون به بیمارستان‌ها در راستای کنترل هزینه‌ها، [۵] درآمدزایی و مستقل شدن، به نظر می‌رسد که فعالیت مراکز درمانی کشور در سطح بین‌المللی و در راستای جذب گردشگر سلامت گام مهمی در راستای رونق اقتصاد سلامت کشور خواهد بود. همچنین، باید به این مسئله مهم اشاره گردد که ایجاد زیرساخت‌های جذب گردشگر سلامت موضوعی ملی بوده و علاوه بر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌عنوان متولی اصلی و انجام سیاست‌گذاری‌های مناسب در این سازمان، سایر نهادها و ارگان‌های کشوری نیز باید به‌درستی نقش خود را در زمینه خدمات بازاریابی، حمل‌ونقل، خدمات رفاهی و تفریحی ایفا کرده و از طرفی درصدد رفع چالش‌ها و موانع فرهنگی، اجتماعی و سیاسی گردشگری سلامت ایران در سطح بین‌الملل برآیند.

البته ذکر این نکته خالی از لطف نیست که علاوه بر تاسیس بخش پذیرش بیماران بین‌الملل (IPD (International Patient Department)) در بیمارستان، در قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور به بحث گردشگری سلامت توجه بسیاری شده است، اما اقدامات انجام گرفته در این راستا باید سرعت بیشتری به خود بگیرد و از طرفی در کنار همه مزایای اشاره شده، بهتر است به تهدیدهای مهمی که در این زمینه متوجه کشور است در مطالعه‌ای جامع پرداخته شود (برای مثال ورود گردشگران سلامتی که از سایر نقاط دنیا یک بیماری خاص بومی یا آندمیک را با خود به همراه آورده و امکان شیوع آن در کشور وجود داشته باشد). در نهایت باید خدمات ارائه شده به گردشگران خارجی تعرفه‌ای متفاوت از گیرندگان داخلی خدمات داشته باشد و تحلیل این موضوع با مشورت اقتصاددانان سلامت انجام گیرد.

تضاد منافع: نویسندگان اظهار داشتند که تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: از تمامی اساتید اقتصاد سلامت دانشگاه علوم پزشکی ایران نهایت تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

References

1. Sadeghkhan O, Shahbazi S, Talebianpour H, Bikineh P, Bastani P. Assessment of Compliance of Medical Tourists Host Hospitals in Shiraz with Global Criteria. Health_Based Research. 2019;5(1):29-43. [In Persian]
2. Najafi Nasab M, Agheli L, Andrade MV, Sadeghi H, Faraji Dizaji S. Determinants of medical tourism expansion in Iran: structural equation modeling approach. Iran J Econ Stud. 2018;7(2):169-189.
3. Rokni L, Sam-Hun PA. Medical Tourism in Iran, Reevaluation on the New Trends: A Narrative Review. Iran J Public Health. 2019;48(7):1191-1202.
4. Shaarbafchi Zadeh N, Zavare N, Sadat A, Najafi Shahkoobi A, Madahian B. The Readiness of Single-Specialty Hospitals In Isfahan to Attract Medical Tourists. Health-Based Research. 2018;4(3):301-15. [In Persian]
5. Sheikhy-Chaman M. Managerial Intelligence of Hospital Managers in Sari City, Iran. Manage Strat Health Syst. 2020;5(1):7-10. [In Persian]